

Sygn. akt IV Pa 27/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 09 czerwca 2020r.

Sąd Okręgowy w Zielonej Górze IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Bogusław Łój

Sędziowie: Hanna Rawska

Małgorzata Kulik

Protokolant: st.sek.sąd. Wioletta Woźna

po rozpoznaniu w dniu 09 czerwca 2020 r. w Zielonej Górze

na rozprawie

sprawy z powództwa W. T.

przeciwko Izbie Administracji Skarbowej w Z.

o sprostowanie świadectwa służby

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Zielonej Górze IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 23 stycznia 2020r. (sygn. akt IV P 338/19)

I. zmienia zaskarżony wyrok w pkt I ten sposób, że oddala powództwo;

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 300 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje.

sędzia Hanna Rawska sędzia Bogusław Łój sędzia Małgorzata Kulik

Sygn. akt IV Pa 27/20

UZASADNIENIE

Powód W. T. w pozwie skierowanym przeciwko Izbie Administracji Skarbowej w Z. wniósł o:

- zmianę zapisu w pkt. 1 świadectwa służby poprzez określenie, że powód pełnił służbę w okresie od dnia 1 lipca 1992 r. do dnia 14 czerwca 2000 r., zamiast błędnego zapisu, iż w tym okresie był pracownikiem organów administracji celnej;
- zmianę pkt. 3 świadectwa służby poprzez określenie, że zakończenie stosunku służbowego nastąpiło wskutek zwolnienia ze służby zamiast nieprawidłowego zapisu, iż zakończenie stosunku służbowego nastąpiło wskutek przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy;

- zmianę pkt. 4 świadectwa służby poprzez określenie, że stosunek służby ustał w wyniku zwolnienia ze służby zamiast nieprawidłowego zapisu, iż został zakończony wskutek przekształcenia w stosunek pracy;

- wpisanie w pkt. 11 świadectwa służby informacji o wykonywaniu przez powoda przez okres 5 lat zadań o charakterze policyjnym od dnia 15.09.1999 r. do dnia 5.06.2017 r.

Pozwana Izba Administracji Skarbowej w Z. w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Wyrokiem z 23.01.2020 r., sygn. akt IV P 338/19, Sąd Rejonowy w Zielonej Górze, Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych:

I. sprostował świadectwo służby wydane powodowi przez pozwaną w ten sposób, że:

a) w punkcie 1 skreślił słowa: „lub był(a) zatrudniony(-na)” i słowa: „pracownik organów administracji celnej”;

b) w punkcie 3 w miejsce słów: „w dniu zakończenia służby” wpisał słowa: „w dniu zwolnienia ze służby”;

c) w punkcie 4 w miejsce słów: „został zakończony” wpisał słowa: „ustał w wyniku zwolnienia”;

II. w pozostałym zakresie oddalił powództwo.

Sąd Rejonowy ustalił, że powód w okresie od 1.07.1992 r. do 5.06.2017 r. pełnił służbę jako funkcjonariusz Służby Celnej, w tym od 1.03.2017 r. do 5.06.2017 r. jako funkcjonariusz Służby Celno-Skarbowej.

Przebieg służby powoda był następujący.

Od 1.07.1992 r. powód został zatrudniony na podstawie umowy o pracę na czas określony do 30.09.1992 r. w Urzędzie Celnym w R. w wymiarze pełnego etatu na stanowisku kontrolera celnego. Z tym dniem rozpoczął szkolenie w ramach służby przygotowawczej.

Kolejną umowę o pracę na czas określony zawarto na okres od 1.10.1992 r do 30.06.1995 r.

Po zakończeniu szkolenia w ramach służby przygotowawczej od 1.07.1995 r. powód został zatrudniony na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony w Urzędzie Celnym w R. w wymiarze pełnego etatu na stanowisku kontrolera celnego.

Z dniem 1.03.1996 r. awansowano powoda na stanowisko starszego kontrolera celnego.

Z dniem 15.06.2000 r. mianowano powoda do służby stałej na stanowisko starszego kontrolera celnego i nadano stopień służbowy dyspozytora celnego.

Z dniem 1.10.2000 r. awansowano powoda na stanowisko inspektora celnego.

Z dniem 26.01.2009 r. awansowano powoda na stanowisko eksperta celnego.

Z dniem 30.11.2009 r. mianowano powoda na stopień służbowy starszego aspiranta celnego w korpusie aspirantów Służby Celnej.

Pismem z 28.12.2010 r., doręczonym 29.12.2010 r., powód otrzymał propozycję pełnienia służby w Izbie Celnej w R. na stanowisku eksperta. Powód przyjął propozycję.

Z dniem 6.08.2014 r. mianowano powoda na stopień służbowy podkomisarza celnego w korpusie oficerów młodszych Służby Celnej.

Pismem z 24.05.2017 r., doręczonym 25.05.2017 r., powód otrzymał propozycję określającą warunki zatrudnienia w ramach korpusu służby cywilnej w Izbie Administracji Skarbowej w Z. na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony, na stanowisku główny programista.

Dyrektor IAS propozycję złożył na podstawie art. 165 ust. 7 ustawy z 16.11.2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej.

Pracodawca w propozycji pouczył powoda, że zgodnie z art. 170 ust. 2 ww. ustawy w terminie 14 dni od dnia otrzymania niniejszej propozycji powinien złożyć pisemne oświadczenie o przyjęciu albo odmowie przyjęcia propozycji. Niezłożenie oświadczenia w tym terminie byłoby równoznaczne z odmową przyjęcia propozycji zatrudnienia.

W przypadku odmowy przyjęcia propozycji zatrudnienia, zgodnie z art. 170 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy, stosunek służby miał wygasnąć po upływie 3 miesięcy, licząc od miesiąca następującego po miesiącu, w którym powód złożyłby oświadczenie o odmowie przyjęcia propozycji zatrudnienia, lub upływie terminu do złożenia oświadczenia, jednak nie później niż dnia 31.08.2017 r. Pozwana wskazała dodatkowo, że wygaśnięcie stosunku służbowego traktuje się jak zwolnienie ze służby.

Powód zaakceptował tę propozycję oświadczeniem z 5.06.2017 r.

10.10.2018 r. powód wystąpił do pracodawcy o wydanie świadectwa służby za okres od 1.07.1992 r. do 5.06.2017 r., powołując się na przepis art. 188 ustawy z 16.11.2016 r. o KAS.

Pismem z 26.11.2018 r. poinformowano powoda, że nie zachodzą przesłanki do wydania mu świadectwa służby.

W związku z odmową, powód wystąpił z powództwem przeciwko pracodawcy.

Sąd Rejonowy w Zielonej Górze wyrokiem z 12.04.2019 r., wydanym w sprawie IV P 48/19, zobowiązał pozwaną Izbę Administracji Skarbowej w Z. do wydania powodowi W. T. świadectwa służby funkcjonariusza Służby Celnej i Celno-Skarbowej.

Sąd Okręgowy w Zielonej Górze wyrokiem z 9.07.2019 r. oddalił apelację pozwanej.

Wykonując ww. wyrok Sądu Rejonowego w Zielonej Górze pozwana doręczyła powodowi świadectwo służby z 23.08.2019 r.

W jego punkcie 1 stwierdzono, że W. T. pełnił służbę lub był zatrudniony:

- w okresie od dnia 1.07.1992 r. do dnia 14.06.2000 r. - Urząd Celny w R., pracownik organów administracji celnej;

- w okresie od dnia 15.06.2000 r. do dnia 30.04.2002 r. - Urząd Celny w R., funkcjonariusz celny;

- w okresie od dnia 1.05.2002 r. do dnia 28.02.2017 r. - Izba Celna w R., funkcjonariusz celny;

- w okresie od dnia 1.03.2017 r. do dnia 5.06.2017 r. - Izba Administracji Skarbowej w Z., funkcjonariusz Służby Celno-Skarbowej;

- w okresie od dnia 15.06.2000 r. do dnia 5.06.2017 r. służba stała.

W punkcie 2 odnośnie pełnienia służby w szczególnym charakterze pozwana podała:

- 1.07.1992 r. - 14.06.2000 r. - pracownik organów administracji celnej (kontroler celny, starszy kontroler celny),

- 15.06.2000 r. - 31.12.2008 r. mianowany funkcjonariusz celny (starszy kontroler celny, inspektor celny).

W punkcie 3 wskazano, że w dniu zakończenia służby wskutek przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy na mocy art. 170 i art. 171 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. z 2016 r., poz. 1948 ze zm.) powód:

- 1) zajmował stanowisko - ekspert Służby Celnej,
- 2) posiadał stopień służbowy - podkomisarz celny.

W punkcie 4 świadectwa służby podano, że stosunek służbowy został zakończony wskutek przekształcenia w stosunek pracy na mocy art. 170 i art. 171 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. z 2016 r., poz. 1948 ze zm.). Zaznaczono, że świadectwo wydaje się w wykonaniu prawomocnego wyroku.

Pismem z 2.09.2019 r. powód wystąpił do Dyrektora IAS w Z. o sprostowanie świadectwa służby poprzez:

1. zmianę zapisu w pkt 1 świadectwa służby poprzez określenie, że pełnił służbę w okresie od dnia 1 lipca 1992 r. do dnia 14 czerwca 2000 r. „zamiast błędnego zapisu, iż w tym okresie był pracownikiem organów administracji celnej”;
2. zmianę zapisu w pkt 1 świadectwa służby poprzez określenie okresu pełnienia służby przygotowawczej;
3. zmianę zapisu w pkt 3 świadectwa służby poprzez określenie, że zakończenie stosunku służbowego nastąpiło wskutek zwolnienia ze służby, zamiast nieprawidłowego zapisu, iż zakończenie stosunku służbowego nastąpiło wskutek przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy;
4. zmianę zapisu w pkt 4 Świadectwa Służby poprzez określenie, iż stosunek służby ustał w wyniku zwolnienia ze służby, zamiast nieprawidłowego zapisu, iż został zakończony wskutek przekształcenia w stosunek pracy;
5. mając na uwadze, że funkcjonariusze Służby Celno-Skarbowej jako funkcjonariusze jedynej służby, posiadają dodatkowe obwarowania przy przejściu na emeryturę w związku ze zwolnieniem ze służby, wynikające z art. 12 ust. 2 ustawy dnia 8 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin poprzez wykazanie pełnienia służby przez okres 5 lat przy wykonywaniu zadań o charakterze policyjnym, wniósł o zapis w pkt 11 Świadectwa Służby informacji o wykonywaniu zadań o charakterze policyjnym od dnia 15 września 1999 r. do dnia 5 czerwca 2017 r.

Pozwana odmówiła uwzględnienia wniosku.

Sąd Rejonowy ustalił powyższy stan faktyczny w oparciu o zebrane w sprawie dokumenty urzędowe i prywatne. Zostały one sporządzone przez podmioty do tego uprawnione, w formie prawem przewidzianej, a żadna ze stron postępowania nie kwestionowała ich autentyczności, do czego i sąd nie znalazł racjonalnych powodów.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, że powództwo w większości okazało się zasadne.

Sąd ten przytoczył art. 188 ust. 1-2 ustawy z 16.11.2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej i stwierdził, że na podstawie delegacji ustawowej szczegółową treść świadectwa służby reguluje rozporządzenie Ministra Finansów z 16.02.2018 r. w sprawie świadectwa służby funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej.

W niniejszej sprawie obowiązek wydania świadectwa służby wynikał z prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Zielonej Górze z 12.04.2019 r. wydanego w sprawie o sygn. akt IV P 48/19.

Ustalenia faktyczne i pogląd prawny wyrażony przez sąd w tamtym postępowaniu miały niewątpliwe znaczenie dla niniejszego rozstrzygnięcia. Jednocześnie niewątpliwe jest związanie stron i sądu orzekającego wydanym wcześniej orzeczeniem (art. 365 k.p.c.).

Powód w niniejszym postępowaniu domagał się zmiany zapisów dokonanych przez pozwaną w pkt 1, 3 i 4 oraz dodania zapisu do pkt 11 odnośnie wykonywania „zadań o charakterze policyjnym”.

Wykonując prawomocny wyrok Sądu Rejonowego pozwana wydała powodowi żądane świadectwo służby, wpisując w nim m.in. (pkt 1), że powód „pełnił służbę lub był zatrudniony w okresie od dnia 1.07.1992 r. do 14.06.2000 r. Urząd Celny w R.; pracownik organów administracji celnej”.

W ocenie Sądu Rejonowego żądanie sprostowania tego punktu poprzez pominięcie zapisów o pozostawaniu w zatrudnieniu jako pracownika organów administracji celnej było uzasadnione.

Sąd I instancji zwrócił uwagę na stanowisko piśmiennictwo, zgodnie z którym art. 188 ust. 2 przewiduje możliwość sprostowania świadectwa służby, jednak ustawa o KAS nie definiuje, co należy przez to rozumieć. Dlatego trzeba przyjąć, że jest to czynność, w wyniku której świadectwu służby nadaje się treść zgodną z rzeczywistością.

Jak słusznie wywodził powód, w okresie poprzedzającym jego mianowanie (tj. w okresie, gdy strony łączyła umowa o pracę), obowiązywały przepisy ustawy z 24.07.1999 r. o Służbie Celnej, w świetle których okresy zatrudnienia w administracji celnej traktowane są jako pełnienie służby w rozumieniu przepisów ustawy (art. 94 ust. 2). Z kolei przepis przejściowy ustawy z 27.08.2009 r. o Służbie Celnej wskazywał, że w sprawach ze stosunku służbowego zaistniałych przed wejściem w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe. Dotychczasowe okresy służby w Służbie Celnej oraz zatrudnienia w administracji celnej traktowane są jako pełnienie służby w rozumieniu ustawy (art. 231 ust. 1 i 2).

Tym samym, niezależnie od tego, że strony w okresie od 1.07.1992 r. do 14.06.2000 r. łączył stosunek pracy (przekształcony następnie w stosunek służbowy), cały okres od 1.07.1992 r. do 5.06.2017 r. traktować należy jako okres służby.

Wynika to jednoznacznie z treści powołanych przepisów, ale też ma uzasadnienie funkcjonalne, albowiem dokument wydany powodowi (będący przedmiotem jego wniosku o sprostowanie) jest świadectwem służby. Pozwana zaś, niezgodnie z treścią powołanych przepisów oraz nazwą dokumentu, wyróżniła w nim okresy zatrudnienia, które zdaniem ustawodawcy należy traktować jako okres służby.

W ocenie Sądu I instancji wskazuje to na niekonsekwencję pozwanej i powoduje pozostawanie w obiegu dokumentów o sprzecznej treści.

Dodatkowo należy wskazać, że Sąd Okręgowy w Zielonej Górze oddalając apelację pozwanej w sprawie o wydanie świadectwa służby wskazał, że powód ma uprawnienie do uzyskania świadectwa służby (...) za okres od 1.07.1992 r. do 5.06.2017 r.

Skoro zatem cały ten okres (do daty przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy) traktowany winien być jako okres służby, to brak podstaw do zawarcia tam zapisów dotyczących pozostawania w zatrudnieniu.

Oczywiście nie można abstrahować od wzoru świadectwa służby, który zawiera zapis o brzmieniu „pełnił służbę lub był zatrudniony”, jednak w ocenie sądu I instancji powinien mieć on zastosowanie wyłącznie w przypadku okresu zatrudnienia nie będącego okresem służby (w przypadku powoda takiego okresu nie było).

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak w punkcie I a sentencji wyroku.

Jako zasadne sąd I instancji ocenił również żądanie dotyczące sprostowania świadectwa w zakresie punktów 3 i 4.

Sąd Rejonowy, uzasadniając w sprawie o sygn. akt IV P 48/19 obowiązek wydania powodowi świadectwa służby stwierdził, że poprzez analogiczne zastosowanie przepisu art. 174 ust. 10 powołanej powyżej ustawy o KAS, nie ma wątpliwości, że zakończony stosunek służby powoda przekształcony w umowę o pracę winien być potraktowany jak zwolnienie ze służby.

To stanowiło prawną podstawę orzeczenia obligującego pozwaną do wydania żądanego świadectwa służby.

Podzielając ten pogląd w całości, sąd I instancji uznał za zasadne uwzględnienie żądania poprzez sprostowanie świadectwa służby w punktach 3 i 4 i wpisanie w nich, w miejsce słów: „w dniu zakończenia służby”, słów: „w dniu zwolnienia ze służby” (pkt I b sentencji wyroku) oraz w miejsce słów: „został zakończony” słów: „ustał w wyniku zwolnienia” (pkt I c sentencji wyroku).

W ocenie Sądu Rejonowego zapis taki (zgodny z żądaniem powoda) ma uzasadnienie faktyczne i prawne, skoro sytuacja w jakiej znalazł się powód (i wielu innych funkcjonariuszy, których dotyczyła reforma administracji celnej i skarbowej) skutkowałą przekształceniem stosunku służbowego w stosunek pracy. Taki stan faktyczny, zdaniem ustawodawcy (art. 174 ust. 10 ustawy o KAS), należy traktować jako zwolnienie ze służby.

Sąd Okręgowy w Zielonej Górze oddalając apelację pozwanej w powołanej wcześniej sprawie wskazał w uzasadnieniu, że jest to rodzajowo takie samo zdarzenie, jak wymienione w art. 188 ust. 1 ustawy o KAS.

Tym samym żądanie powoda należało uznać za uzasadnione, co miało również swoje oparcie we wzorze formularza świadectwa służby, który stanowi załącznik do rozporządzenia Ministra Finansów z 16.02.2018 r. w sprawie świadectwa służby funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej. Zarówno w punkcie 3, jak i 4 wzoru świadectwa służby ustawodawca przewidział następujące zwroty:

- zwolnienie ze służby,
- wygaśnięcie stosunku służbowego,
- wydalenie ze służby.

Nie przewidziano zaś zapisu zastosowanego przez pozwaną, tj. „zakończenia służby”.

Rozważania powyższe dotyczą więc zarówno pkt. 3 i 4 świadectwa służby, w których pozwana w tożsamy sposób określiła sposób ustania stosunku służby. Wobec jednoznacznego przyjęcia przez Sąd Rejonowy, że przekształcenie stosunku służbowego w stosunek pracy jest tożsame ze „zwolnieniem ze służby”, należało dokonać sprostowania zapisu zawartego w kwestionowanym świadectwie służby (poprzez zastąpienie słów „w dniu zakończenia służby” i „został zakończony” odpowiednio słowami „w dniu zwolnienia ze służby” i „ustał w wyniku zwolnienia”).

Jednocześnie zdaniem sądu I instancji uzasadnione było pozostawienie w obu punktach (3 i 4) zapisu, że do zwolnienia ze służby doszło „wskutek przekształcenia w stosunek służby na mocy art. 170 i art. 171 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 16.11.2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz.U. z 2016 r., poz. 1948 ze zm.)”, albowiem zapis taki odzwierciedla rzeczywistość i uzupełnia podstawę faktyczną, w wyniku której doszło w przypadku powoda do „zwolnienia ze służby”.

Wobec tego, że w przepisach ustawy o KAS do zwolnienia ze służby dochodzi w sytuacjach określonych w art. 179 i 180 (poza wskazanym i mającym odpowiednie zastosowanie przepisem art. 174 ust. 10), pominięcie zapisu precyzującego na jakiej podstawie doszło do „zwolnienia ze służby” może być krzywdzące lub mylące. Może bowiem oznaczać, że nastąpiło to na skutek okoliczności leżących po stronie powoda (jak np. skazanie prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo popełnione umyślnie lub umyślne przestępstwo skarbowe; nieprzydatność do służby; niespełnienie wymogów określonych w art. 155; orzeczenie prawomocnym wyrokiem sądu pozbawienia praw publicznych; prawomocnego orzeczenia zakazu wykonywania zawodu funkcjonariusza).

Sąd Rejonowy doszedł do przekonania, że w przypadku funkcjonariuszy, których stosunek służbowy uległ przekształceniu w stosunek pracy na skutek reformy, doszło do powstania luki prawnej (w przepisach wprowadzających KAS nie przewidziano, jak traktować owo przekształcenie), a zatem pozostawienie zapisu dokonanego przez pozwaną, a odzwierciedlającego rzeczywisty stan rzeczy, należało uznać za uzasadnione.

Sąd I instancji nie znalazł zaś podstaw do uwzględnienia powództwa w zakresie, w jakim powód domagał się umieszczenia w świadectwie służby zapisu odnośnie wykonywania „zadań policyjnych”.

W pierwszej kolejności sąd ten przytoczył § 2 cytowanego powyżej rozporządzenia, po czym stwierdził, że powołane przepisy nie przewidują obowiązku dokonania zapisów odnośnie wykonywania tzw. zadań policyjnych, a jednocześnie § 2 wymienia enumeratywnie obligatoryjne składniki świadectwa służby, nie traktując ich przykładowo (brak zwrotu „w szczególności”). Znajduje się tam m.in. zapis dotyczący okresu pełnienia służby w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, natomiast brak takiego sformułowania odnośnie wykonywania zadań policyjnych.

Jednocześnie, jak słusznie podnosiła pozwana, świadectwo służby nie jest dokumentem potwierdzającym posiadanie stosownych uprawnień do uzyskania emerytury mundurowej.

Tryb postępowania w tym zakresie regulują bowiem przepisy ustawy z 18.02.1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji (...) oraz rozporządzenia wykonawcze.

Mając na względzie przepisy rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 7.12.2018 r. w sprawie trybu postępowania i właściwości organu w zakresie zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy Policji (...), sąd I instancji wyjaśnił, że środkiem dowodowym potwierdzającym okresy służby, o których mowa w art. 12 ust. 2 pkt 1 ustawy, jest zaświadczenie o przebiegu służby w Służbie Celnej, sporządzone na podstawie akt osobowych funkcjonariusza lub innych dokumentów potwierdzających pełnienie służby, o której mowa w tym przepisie, wystawione przez właściwe organy Krajowej Administracji Skarbowej.

W ocenie Sądu Rejonowego nie ma więc podstaw prawnych, by w kolejnym dokumencie, jakim jest świadectwo, służby umieszczać zapisy, które winny zostać umieszczone w stosownym zaświadczeniu.

Słusznie też podnosiła pozwana, że roszczenie o sprostowanie świadectwa służby, czy świadectwa pracy służy poprawie jego niedoskonałości lub poprawie błędów.

Ugruntowany w orzecznictwie i praktyce sądowej jest pogląd, że niedopuszczalne jest dochodzenie w trybie art. 189 k.p.c. ustalania faktów, także prawotwórczych, jeśli celem tego powództwa jest uzyskanie dowodu, który ma być wykorzystany w postępowaniu o świadczenia z ubezpieczenia społecznego.

Nie ma wątpliwości, że jedyną przyczyną tak sformułowanego żądania powoda była chęć uzyskania uprawnień emerytalnych z ubezpieczenia „mundurowego”. Zatem celem wytoczenia powództwa było ustalenie określonych faktów dla potrzeb postępowania przed organem rentowym, który jest właściwy do rozstrzygnięcia o uprawnieniach emerytalnych.

Powództwo o wydanie, sprostowanie, zmianę lub uzupełnienie świadectwa pracy (świadectwa pracy o wykonywaniu pracy w szczególnych warunkach) jest równoznaczne z wniesieniem pozwu o ustalenie, że powód wykonywał pracę w warunkach szczególnych.

Sąd I instancji powołał się na brzmienie art. 189 k.p.c. i stanowisko orzecznictwa, po czym uznał, że powód może uzyskać ochronę swoich praw emerytalnych w drodze postępowania zainicjowanego odwołaniem od decyzji organu emerytalno-rentowego.

Dlatego też powództwo w tym zakresie podlegało oddaleniu (pkt II wyroku).

Apelację od powyższego wyroku wniosła pozwana, zaskarżając wyrok w części I – prostującej świadectwo służby wydane powodowi – i zarzucając:

1) naruszenie prawa materialnego, tj. § 2 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Finansów z 16.02.2018 r. w sprawie świadectwa służby funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej poprzez jego niezastosowanie przez sąd w części, w której przepis ten nakazuje wpisanie w świadectwie służby okresów zatrudnienia funkcjonariusza, co skutkowało niesłusznym sprostowaniem świadectwa poprzez skreślenie słowa „lub był(a) zatrudniony(-na)” i słowa „pracownik organów administracji celnej” (dotyczy części I lit a wyroku);

2) naruszenie prawa materialnego, tj. art. 94 ust. 2 ustawy z 24.07.1999 r. o Służbie Celnej poprzez jego niewłaściwe zastosowanie przez sąd, podczas gdy pomimo, że norma wyprowadzona z powyższego przepisu nakazuje traktować dotychczasowe okresy zatrudnienia w administracji celnej jako pełnienie służby, to jednak świadectwo służby jest dokumentem, który potwierdza jedynie fakty, jest aktem wiedzy o określonych faktach, nie zawiera elementów ocennych i w związku z powyższym niezasadnym jest umieszczanie w nim wpisów stanowiących oceny prawne czy też fikcje prawne, gdyż nie może kształtować stanu prawnego czy też zakresu uprawnień/obowiązków, które dopiero zostaną wyinterpretowane w oparciu o treść świadectwa oraz stosowne przepisy (dotyczy części I lit. a wyroku);

3) naruszenie prawa materialnego, tj. art. 174 ust. 10 ustawy z 16.11.2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej poprzez jego błędną wykładnię skutkującą nieuprawnionym zastosowaniem w sprawie powoda w sytuacji, gdy przepis ten dotyczy sytuacji faktycznej i prawnej odmiennej od sytuacji powoda, jak też niesłuszne skreślenie przez sąd sformułowań o „zakończeniu stosunków służbowych wskutek przekształcenia”, a w zamian wpisaniem przez sąd słów o zwolnieniu ze służby, podczas gdy zwolnienia nie sposób utożsamiać z przekształceniem, o którym mowa w art. 170 oraz art. 171 ust. 1 pkt 2 ustawy z 16.11.2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej, a nadto przyczyna zwolnienia w wyniku przekształcenia nie jest znana ustawom, natomiast świadectwo służy jest dokumentem, który potwierdza jedynie fakty, jest aktem wiedzy o określonych faktach, nie zawiera elementów ocennych i w związku z powyższym niezasadne jest umieszczanie w nim wpisów stanowiących oceny prawne czy też fikcje prawne, gdyż nie może kształtować stanu prawnego czy też zakresu uprawnień/obowiązków, które dopiero zostaną wyinterpretowane w oparciu o treść świadectwa oraz stosowne przepisy (dotyczy części I lit. b i c wyroku).

Mając na uwadze podniesione zarzuty, pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w ww. części i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej zwrotu kosztów postępowania za I i II instancję, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu znalazło się rozwinięcie powyższych zarzutów.

Sąd Okręgowy rozważył, co następuje.

Apelacja pozwanej okazała się zasadna.

W bezspornym na obecnym etapie postępowania stanie faktycznym kwestią sporną pozostawały oceny prawne sądu I instancji, skutkujące wydaniem rozstrzygnięcia o sprostowaniu świadectwa służby wydanego powodowi przez pozwaną w ten sposób, że:

a) w punkcie 1 skreślił słowa: „lub był(a) zatrudniony(-na)” i słowa: „pracownik organów administracji celnej”;

b) w punkcie 3 w miejsce słów: „w dniu zakończenia służby” wpisał słowa: „w dniu zwolnienia ze służby”;

c) w punkcie 4 w miejsce słów: „został zakończony” wpisał słowa: „ustał w wyniku zwolnienia”.

Ustawa z 16.11.2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej weszła w życie z dniem 01.03.2017 r. Na ten dzień powód pełnił służbę w Izbie Celnej w R.. Zgodnie z art. 165 ust. 3 ustawy z 16.11.2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz.U. z 2016 r., poz. 1948 ze zm.), pracownicy zatrudnieni w izbach celnych oraz urzędach kontroli skarbowej oraz funkcjonariusze celni pełniący służbę w izbach celnych albo w komórkach

urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw finansów publicznych stają się z dniem wejścia w życie ustawy, o której mowa w art. 1, z zastrzeżeniem art. 170, odpowiednio pracownikami zatrudnionymi w jednostkach organizacyjnych Krajowej Administracji Skarbowej, zwanych dalej „jednostkami KAS”, albo funkcjonariuszami Służby Celno-Skarbowej, zwanymi dalej „funkcjonariuszami”, pełniącymi służbę w jednostkach KAS i zachowując ciągłość pracy i służby. W sprawach wynikających ze stosunku pracy i stosunku służbowego stosuje się przepisy dotychczasowe.

W myśl art. 170 ust. 1, stosunki pracy osób zatrudnionych w jednostkach KAS, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 2, 3 i 6 ustawy, o której mowa w art. 1, oraz stosunki służbowe osób pełniących służbę w jednostkach KAS, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 1, 2, 3 i 6 ustawy, o której mowa w art. 1, wygasają:

1) z dniem 31 sierpnia 2017 r., jeżeli osoby te w terminie do dnia 31 maja 2017 r., nie otrzymają pisemnej propozycji określającej nowe warunki zatrudnienia albo pełnienia służby;

2) po upływie 3 miesięcy, licząc od miesiąca następującego po miesiącu, w którym pracownik albo funkcjonariusz złożył oświadczenie o odmowie przyjęcia propozycji zatrudnienia albo pełnienia służby, jednak nie później niż dnia 31 sierpnia 2017 r.

Jak z kolei stanowi art. 171 ust. 1, w przypadku przyjęcia propozycji zatrudnienia albo pełnienia służby, z dniem określonym w propozycji, dotychczasowy:

1) stosunek pracy na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony albo określony,

2) stosunek służby w służbie przygotowawczej albo stałej

– przekształca się odpowiednio w stosunek pracy albo służby w Służbie Celno-Skarbowej, odpowiednio na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony albo określony, mianowania do służby przygotowawczej albo służby stałej.

Od 01.03.2017 r. pracownicy zatrudnieni w izbach celnych oraz funkcjonariusze celni pełniący służbę w izbach celnych zostali odpowiednio pracownikami w jednostkach organizacyjnych KAS albo funkcjonariuszami Służby Celno-Skarbowej, zachowując ciągłość pracy i służby.

25.05.2017 r. powód otrzymał propozycję określającą warunki zatrudnienia w ramach korpusu służby cywilnej w Izbie Administracji Skarbowej w Z. na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony. Powód zaakceptował tę propozycję oświadczeniem z 05.06.2017 r. Zatem w stosunku do powoda stosuje się art. 171 ust. 1 ustawy – Przepisy wprowadzające, zgodnie z którym stosunek pracy lub służby „przekształca się” odpowiednio w stosunek pracy albo służby w Służbie Celno-Skarbowej. Punkty 3 i 4 świadectwa służby ściśle odzwierciedlają ten stan prawny i należy uznać, że świadectwo jest w tym zakresie prawidłowe.

Sąd I instancji zwrócił uwagę na art. 174 ust. 10 ustawy o KAS, z którego wynika, że przekształcenie stosunku służbowego w stosunek pracy traktuje się jak zwolnienie ze służby w rozumieniu ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji (...). Jednakże wciąż mamy do czynienia z przekształceniem, a ww. przepis wprowadza jedynie swojego rodzaju fikcję prawną na potrzeby stosowania ustawy zaopatrzeniowej. Na potrzeby sporządzenia świadectwa pracy faktem jest „przekształcenie”, nie zaś „zwolnienie ze służby”.

Nie są też nieprawidłowe zapisy z punktu 1 świadectwa, z których wynika, że powód był zatrudniony na podstawie umowy o pracę. Świadczą o tym bezsporne ustalenia sądu I instancji oparte na aktach osobowych powoda. Od 01.07.1992 r. powód został zatrudniony na podstawie umowy o pracę, następnie był zatrudniany na podstawie kolejnych umów o pracę, w ciągłości, w tym – od 01.07.1995 r. na czas nieokreślony. Z dniem 15.06.2000 r. mianowano powoda do służby stałej. Oznacza to, że w okresie od 01.07.1992 r. do 14.06.2000 r. powód był zatrudniony na podstawie umowy o pracę, a zatem określenie „pełnił służbę lub był zatrudniony” jest prawdziwe w stosunku do

stażu pracy powoda, a określenie „pracownik organów administracji celnej” jest prawdziwe w stosunku do okresu od 01.07.1992 r. do 14.06.2000 r., tak jak to wpisano w świadectwie służby.

Sąd Rejonowy przywoływał regulacje ustawy z 24.07.1999 r. o Służbie Celnej, z których wynika, że „okresy zatrudnienia w administracji celnej traktowane są jako pełnienie służby”. Nie oznacza to jednak, że przestają być „okresami zatrudnienia”.

Świadectwo pracy, świadectwo służby jest oświadczeniem wiedzy, świadectwo pracy nie tworzy praw ani obowiązków pracownika. Celem sporządzania świadectwa pracy lub służby jest odzwierciedlenie faktów dotyczących podstawy zatrudnienia, służby, czasu trwania, a także innych informacji niezbędnych do ustalenia uprawnień pracowniczych i uprawnień z ubezpieczenia społecznego. W świadectwie pracy nie zamieszcza się „fikcji prawnej”, chyba że wynika to z obowiązujących przepisów prawa, przykładowo można wskazać na treść art. 97 par.3 Kp. Z taką jednak sytuacją w rozpoznawanej sprawie nie mamy do czynienia.

Tylko w zakresie wyżej wskazanym świadectwo podlega kontroli sądu. Świadectwo służby powoda jest w tym zakresie prawidłowe. Potwierdza to ustalenie Sądu Rejonowego, który stwierdził, że strony w okresie od 01.07.1992 r. do 14.06.2000 r. łączył stosunek pracy.

Należy też wskazać, że zgodnie z art. 188 ust. 4 ustawy o KAS, szczegółowe dane, które powinno zawierać świadectwo służby oraz wzór formularza świadectwa służby określa minister właściwy do sprawy finansów publicznych w drodze rozporządzenia. Rozporządzenie Ministra Finansów z 16.02.2018 r. w sprawie świadectwa służby funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej (Dz.U. z 2018 r., poz. 413), wydane na podstawie ww. delegacji, w § 2 ust. 1 pkt 1 przewiduje, że w świadectwie służby umieszcza się dane niezbędne do ustalenia uprawnień ze stosunku służbowego i uprawnień z ubezpieczenia społecznego funkcjonariusza dotyczące okresu pełnienia służby lub zatrudnienia. Znajduje to odzwierciedlenie we wzorze świadectwa, stanowiącym załącznik do rozporządzenia. W punkcie 4 wzoru nie przewidziano wprost pojęcia „przekształcenia”, jednak pozwana sformułowała ten punkt zgodnie ze stanem faktycznym i prawnym, a skutek takiego stwierdzenia wynika z przytoczonych przepisów prawa i nie budzi wątpliwości.

Sąd Najwyższy w Uchwale z 19.02.2020, III PZP 7/19 stwierdził art. 174 ust. 10 stanowi, że przekształcenie stosunku służbowego w stosunek pracy traktuje się jak zwolnienie ze służby w rozumieniu ustawy z 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy (...) a funkcjonariusz, którego stosunek służbowy uległ przekształceniu w stosunek pracy, otrzymuje niezwłocznie świadectwo służby). Przy przekształceniu dochodzi do zakończenia stosunku służbowego i tego skutku nie zmienia późniejsza regulacja z art. 174 ust. 10 stanowiąca, że "przekształcenie stosunku służbowego w stosunek pracy traktuje się jak zwolnienie ze służby". Regulacja ta nie jest w kolizji z wykładnią o ustaniu stosunku służbowego w wyniku "ucywilnienia", lecz sytuację tą jedynie potwierdza.

Mając powyższe na względzie, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., orzeczono jak w sentencji wyroku, zmieniając wyrok sądu I instancji poprzez oddalenie powództwa.

Orzeczenie o kosztach procesu wydano na podstawie art.98 Kpc

sędzia Hanna Rawska sędzia Bogusław Łój sędzia Małgorzata Kulik